

Dennis Frederick Shaw

Az IATUL elnöke

Nemzetközi együttműködés a műszaki egyetemi könyvtárak között

A TMT e számához írt előszó az IATUL világába kalauzolja az olvasót, és annak 13. konferenciáján elhangzott elnöki megnyitóból villant fel részleteket.

Dennis Frederick Shaw, az IATUL elnöke, fizikus, a University of Oxford Radcliffe Science Library igazgatója. E hivatalát 1975 óta tölti be és ennek keretében egyúttal a Bodleian Library igazgatóhelyettese is. Egyetemi tanulmányait Oxfordban végezte (Master of Arts és Doctor of Philosophy fokozattal rendelkezik), okleveles fizikus, a londoni Institute of Physics és a Zoological Society tagja. 1946 és 1975 között fizikát oktatott a Keble College-ban, ahol jelenleg is professor, továbbá oktató- és kutatómunkát végzett az elektronika és az atomfizika területén a Clarendon Laboratoryban, majd az újonnan létrehozott Nuclear Physics Laboratoryban. 1981-ben az IATUL elnökségének tagjává választották. 1983–1985 között a szervezet titkára volt. Számos cikket publikált a nukleáris fizika, elektronika, a fizika oktatása, a biztonságtechnika, szcientometria, az információtudomány és a könyvtári automatizálás tárgykörében; írt egy elektronikával foglalkozó könyvet is. Legutóbbi legjelentősebb munkája az *Information Sources in Physics* (2. kiadás, Butterworths, London, 1985) szerkesztése. 1974-ben Commander of the Order of the Empire (CBE) renddel tüntették ki, 1987 óta D. F. Shaw az IFLA Műszaki és Tudományos Könyvtárak Szekciójának elnöke.

Az IATUL nevében köszöntöm a magyar kollégákat. Az Önök folyóiratának, a *Tudományos és Műszaki Tájékoztató*nak ez a tematikus száma annak a rendezvénynek a nyomán jött létre, amelyet 1989-ben Jugoszláviában bonyolítottak le, s valójában a múlt évi sikeres tematikus szám folytatója [1]. Most Szántó Péter, a TMT főszerkesztője a 13. IATUL- (International Association of Technological University Libraries = Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) konferencia (Ljubljana, 1989. május 22–26.) öt előadásának a fordítását nyújtja át Önöknek.

A műszaki egyetemi könyvtárak nemzetközi együttműködésével foglalkozó konferencia programját egy háromfős bizottság készítette elő, nevezetesen Nancy Fjällbrant (Göteborg), Sinikka Koskiala (Helsinki) és Nada Čučnik-Majcen (Ljubljana). A kon-

ferencián elhangzott előadások kivonatait angol és szlovén nyelven a Szlovén Könyvtáros Egyesület folyóirata tette közzé [2].

A konferencia sikerességét Ludvik Horvatnak, a Szlovén Kulturális és Testnevelési Bizottság elnökének, Janez Pekleniknek, a Ljubljanei Edvard Kardelj Egyetem rektorának és Marco Bulcnek, a Szlovén Gazdasági Kamara elnökének nagylelkű támogatása biztosította. A három szponzor mint a konferencia tiszteletbeli bizottsága üdvözölte a résztvevőket az első nap nyitóülésén.

A konferencia üléseit a ragyogó Cankarjev Domban, Ljubljana szép városának kulturális és kongresszusi központjában tartották.

Az IATUL célkitűzéseit Dieter Schmidmaier első alelnök (és a következő ciklusra megválasztott elnök) a TMT korábbi tematikus számában ismertette [1]. Azok az olvasók, akik nem ismerik tevékenységünket, további részletekért ehhez a közleményhez fordulhatnak. Ljubljanei találkozónk nemzetközi vonatkozásait az itt teljes terjedelemben publikált öt dolgozat mutatja be, melyek szerzői Finnországból, Franciaországból, Izraelből, Angliából és az USA-ból érkeztek. A téma összefüggéseit érzékeltetendő, az alábbiakban egy részletet közlök az ülés résztvevői előtt tartott megnyitó beszédemből.

“Az IATUL-t 1955-ben azzal a céllal alapították meg, hogy fórumot nyújtson a természettudományos és műszaki egyetemi könyvtárak igazgatóinak közös problémáik megvizsgálására. Kezdetől fogva hangsúlyozták a gyakorlatias tervek fontosságát és számos korai találkozót konferencia helyett munkaülés formájában szerveztek meg. Az érdeklődők megtalálhatják az 1961 és 1989 között tartott 33 ülés listáját az *IATUL Quarterly*ben [3]. E találkozók négy csoportba sorolhatók:

Munkaülések

Az első években az IATUL több munkaülést tartott, sokat az UNESCO-val és az IFLA-val együttműködésben. Ezek közül halnak az anyaga az *IATUL Proceedings*ben jelent meg. A tárgyalt témák között ilyenek szerepeltek: a fejlődő afrikai országok támogatása felsőoktatási könyvtáraik kiépítésében; a könyvtári

automatizálás problémái; a könyvtári személyzet felkészítése a használók oktatására a fejlődő országokban.

Nemzetközi konferenciák

Az IATUL alapszabálya előírja, hogy legalább minden három évben nemzetközi konferenciát kell tartani. E konferenciák sorozata 1961-ben indult, a ljubljanai a 13. a sorban. 1975 óta a nemzetközi konferenciákat kétévénként tartják.

Regionális szemináriumok

Az IATUL észak-amerikai és európai csoportja volt a legaktívabb a regionális szemináriumok szervezésében. Az IATUL Proceedings 12 ilyen szemináriumról számolt be: négyet tartottak Észak-Amerikában, hatot Európában és egyet-egyet Ázsiában és Ausztráliában.

Gyűlések

Az IFLA-konferenciák alkalmából több ízben tartottak gyűlést az IATUL tagjai, s e gyűlések közül néhány előre megtervezett programmal és felkért előadókkal zajlott le. A legsikeresebb a tavalyi, Sydneyben tartott gyűlés volt, amelyen több mint 100 résztvevő (köztük sokan nem is IATUL-tagok) hallgatta meg Tom Cochrane, Nancy Fjällbrant és Dieter Schmidmaier beszámolóját a legfrissebb eseményekről és tevékenységekről. Ez egyike volt annak a néhány gyűlésnek, amelyeknek anyagát hangsúlyosan megőrizték.

Az Európai Közösségek Bizottsága az utóbbi időben élénk érdeklődést mutatott a könyvtári fejlődés támogatása iránt, s mi megfigyelői státusban részt is vettünk Luxemburgban két ülésen. Az idén márciusban tartott legutóbbi ülésen egy *könyvtári akciótervet* terjesztettek elő, amit el is fogadtak. Ez a terv 100 millió dollárt irányoz elő innovációs projektek támogatására, azzal a céllal, hogy előmozdítsa

▶ a korszerű könyvtári szolgáltatások közrebocsátását és hozzáférhetőségét az egész közösségben,

figyelembe véve a könyvtári ellátásban létező földrajzi egyenetlenségeket;

- ▶ az új információs technológiák költséghatékony elterjedését a könyvtárakban;
- ▶ az eljárások és az adatrögzítés szabványosítását tekintettel a gyakorlati kihatásokra és a gazdaságosságra;
- ▶ a nemzeti könyvtári politikák összehangolását és konvergenciáját.

Az IATUL vezető testülete foglalkozott azzal, miképpen ösztönözhetné a tagokat arra, terjesszenek elő javaslatokat ehhez az akciótervhez, s arra kér mindenkit, hogy a Ljubljanában töltött hét során minden formásától mentes vitákon fejtse ki erre vonatkozó véleményét. Ezzel kapcsolatosan megemlítem azt a lehetőséget is, hogy ha az IATUL európai tagjai megalakítanának egy hivatalosabb szervezetet, az Európai Regionális Csoportot, ez előnyös lenne mindannyiunknak. Hiszen nem hivatalos formában már létezik is ez a csoport, és azok a regionális szemináriumok, amelyekre az imént utaltam, bizonyítják e tagok aktivitását."

A Szántó Péter főszerkesztő által publikálásra kiválasztott dolgozatok mellett, hogy fontosak a magyar könyvtárosok számára, jól érzékeltetik ljubljanai találkozóink megbeszéléseinek széles témakörét. Remélem, élvezettel fogják Önök őket elolvasni, s ha többet akarnak tudni, figyelmükbe ajánlok két további publikációt [4].

Irodalom

- [1] Tudományos és Műszaki Tájékoztató. 36. köt. 5. sz. 1989. p. 193–231.
- [2] Knjižnica. Glasilo Zveze bibliotekarskih drustev Slovenije. 33. köt. 1989.
- [3] IATUL Quarterly, 3. köt. 3. sz. 1989. p. 156–157.
- [4] IATUL Quarterly, 3. köt. 4. sz. 1989. és 4. köt. 1. sz. 1990.

Fordította: Papp István

Beérkezett: 1990. III. 29-én.

NYÁRI SZÜNETHET AZ OMK-BAN!

Az Országos Műszaki Könyvtár belső átalakítási munkák miatt 1990. július 2-től augusztus 12-ig zárva tart. Augusztus 13-tól 31-ig **részleges nyitvatartással működik** az alábbiak szerint:

hétfő	13-tól 20 óráig	csütörtök	13-tól 20 óráig
kedd	9-től 17 óráig	péntek	9-től 17 óráig
szerda	9-től 17 óráig		

Szeptember 3-tól visszaáll a megszokott nyitvatartási rend:

hétfő	13-tól 20 óráig	csütörtök	13-tól 20 óráig
kedd	9-től 20 óráig	péntek	9-től 20 óráig
szerda	9-től 20 óráig		